

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญ	
สารบัญตาราง	
สารบัญภาพ	
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
1.3 สมมุติฐานในการศึกษา	7
1.4 ขอบเขตและประเด็นของปัญหา	7
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 กรอบทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง	10
2.1.1 ทฤษฎีการเมืองเกี่ยวพัน	10
2.1.2 แนวความคิดภูมิภาคนิยมหรือความร่วมมือส่วนภูมิภาค	16
2.1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์	23
2.2 บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
2.2.1 บทความที่เกี่ยวข้อง	27
2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	48
3.1 วิธีการศึกษาเก็บข้อมูล	48
3.2 การรายงานการวิจัย	50
บทที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างไทย พม่าและอาเซียน ก่อนและหลังการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนของพม่า	51

สารบัญ(ต่อ)

4.1	พม่าก่อนเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน	52
4.1.1	การเมืองการปกครองของประเทศพม่าตั้งแต่พม่าตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ จนกระทั่งถึงเหตุการณ์จลาจลต่อต้านรัฐบาลครั้งใหญ่ ในปี พ.ศ. 2531	52
4.1.2	การเมืองภายในของประเทศพม่าตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 จนกระทั่งพม่าได้เข้าเป็นสมาชิกอาเซียนอย่างเป็นทางการ	62
4.1.3	ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-พม่า ตั้งแต่พม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษ 69 จนกระทั่งพม่าได้เข้าเป็นสมาชิกอาเซียนอย่างเป็นทางการ	
4.1.4	ท่าทีของประเทศตะวันตกต่อพม่าและอาเซียน ในการที่อาเซียนจะรับพม่าเข้ามาเป็นสมาชิก	91
4.1.5	ท่าทีของพม่าก่อนเข้าเป็นอาเซียน	98
4.2	พม่าหลังการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน	109
4.2.1	สถานการณ์เศรษฐกิจ การเมือง สังคม หลังจากพม่าได้เข้ามาเป็นสมาชิกอาเซียน	109
4.2.2	ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-พม่า หลังจากพม่าได้เข้ามาเป็นสมาชิกอาเซียน	113
4.2.3	ท่าทีของประเทศตะวันตกต่อพม่าและอาเซียน หลังจากพม่าได้เข้ามาเป็นสมาชิกอาเซียน	125
4.3	อาเซียนกับนโยบายความสัมพันธ์แบบยืดหยุ่น	133
บทที่ 5	การวิเคราะห์ข้อมูล	136
1.	ทัศนะโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อการทำงานของอาเซียน	137
2.	ทัศนะโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อการรับพม่าเข้ามาเป็นสมาชิก	143
3.	ทัศนะโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยและพม่า	151
4.	ทัศนะโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับพม่า	161
5.	ทัศนะโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับประเทศตะวันตก	164
6.	ทัศนะโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อพม่าหลังการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน	171

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	176
6.1 สรุปผลการศึกษา	176
6.1.1 สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา	176
6.1.2 สรุปผลตามสมมติฐาน	182
6.2 อภิปรายผลการวิจัย	184
6.3 ข้อเสนอแนะ	187
บรรณานุกรม	190
ภาคผนวก	198
ผนวก ก.แบบสัมภาษณ์	198
ผนวก ข.ตัวอย่างการสัมภาษณ์บางราย	202
ผนวก ค.อักษรย่อ	228
ประวัติการศึกษา	230

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
4.1 แสดงภาคการลงทุนต่างประเทศที่ได้รับการอนุมัติระหว่างปี	65
4.2 แสดงผลการเลือกตั้งในพม่าเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2533	66
4.3 แสดงการลงทุนของต่างประเทศในพม่าที่ได้รับการอนุมัติ	112
4.4 แสดงลำดับเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองและทางเศรษฐกิจภายในประเทศพม่า	130
5.1 แสดงทัศนคติโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อการทำงานของอาเซียนด้านการเมือง	137
5.2 แสดงทัศนคติโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อการทำงานของอาเซียนด้านเศรษฐกิจ	140
5.3 แสดงทัศนคติโดยทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อการทำงานของอาเซียนด้านสังคม	142
5.4 แสดงความเห็นต่อการรับพม่าเข้ามาเป็นสมาชิก	143
5.5 แสดงความพร้อมของพม่าในการเข้าเป็นสมาชิก	145
5.6 แสดงเหตุผลที่ทำให้อาเซียนต้องการให้พม่าเข้ามาเป็นสมาชิก	146
5.7 แสดงผลดี ผลเสียต่อพม่าและอาเซียนในการรับพม่าเข้ามาเป็นสมาชิก	148
5.8 แสดงภาพรวมของรัฐบาลตั้งแต่สมัยรัฐบาลนายชวนหลีกภัย (ชวน 1) ซึ่งถือเป็นช่วงที่ พม่าได้เป็นแขกรับเชิญของรัฐบาลไทยในการเข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์ในการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของพม่าจนถึงรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ที่พม่าได้เข้ามาเป็นสมาชิกอย่างสมบูรณ์แล้วนั้น เห็นด้วยต่อการรับพม่าเข้ามาเป็นสมาชิกหรือไม่	151

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
5.9 แสดงความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยและพม่าภายใต้ กรอบนโยบายความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์	153
5.10 แสดงความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อ ประเทศไทยซึ่งถือว่าเป็นประเทศเพื่อนบ้านของพม่า ที่มีพรมแดนใกล้ชิดติดกับพม่ามาก ที่สุดถึง 2,401 กิโลเมตรนั้น ทำให้ได้รับการคาดหวังจากประเทศตะวันตกว่า จะเป็นผู้ที่โน้มน้าวให้พม่าเปลี่ยนแปลงการปกครองของตนเองให้เป็นประชาธิปไตยได้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ไทยสามารถทำตามความคาดหวังของประเทศต่าง ๆ เหล่านั้นได้ดีมากน้อยเพียงใด	156
5.11 แสดงความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อนโยบายความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ (Constructive Engagement) กับพม่า นั้นได้ทำให้พม่าปรับบทบาทของตนเองไปสู่วัตถุประสงค์ที่ไทยและอาเซียนต้องการคือ ช่วยให้พม่าเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น หรือเปิดเสรีทางการค้ามากขึ้นได้หรือไม่	159
5.12 แสดงความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อแนวความคิด ที่เรียกว่า "การแทรกแซงอย่างสร้างสรรค์" (Constructive Intervention) รวมทั้งนโยบายความสัมพันธ์แบบยืดหยุ่น (Flexible Engagement)	161
5.13 แสดงความเห็นต่อคำกล่าวที่ว่า การมีค่านิยมที่แตกต่างกันระหว่างตะวันตกกับตะวันออกโดยเฉพาะในเรื่องสิทธิมนุษยชน และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจึงทำให้กลุ่มประเทศตะวันตกไม่เห็นด้วยต่อการรับพม่าเข้ามาเป็นสมาชิก	164
5.14 แสดงความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อตะวันตกไม่เห็นด้วยต่อการที่อาเซียนรับพม่าเข้ามาเป็นสมาชิก ความร่วมมือระหว่างอาเซียน กับประเทศตะวันตกในด้านต่าง ๆ จะเกิดปัญหาขึ้นหรือไม่ และจะสามารถนำไปสู่ปัญหาความร่วมมือระหว่าง 2 ภูมิภาคนี้ในอนาคตหรือไม่	166
5.15 แสดงความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของอาเซียนต่อการรับพม่าเข้าเป็นสมาชิก	168

สารบัญตาราง(ต่อ)

- 5.16 แสดงความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์หลังจากพม่าเข้ามาเป็นสมาชิกอาเซียนแล้วพม่าได้เปลี่ยนแปลงตัวเอง ในด้านการเมืองการปกครอง การละเมิดสิทธิมนุษยชนไปในทางที่ดีขึ้น จนเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศหรือไม่ 171
- 5.17 แสดงความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์หลังจากพม่าเข้ามาเป็นสมาชิกอาเซียนแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและพม่าได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เหมือนกับที่ไทยคาดหวังไว้หรือไม่ 173

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
2.1 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมกับระบบการเมือง	13
2.2 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของมิติ 3 ด้าน	26
4.1 ภาพแสดงเส้นทางยาเสพติดจากประเทศพม่าเข้าสู่ประเทศไทย	119

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University